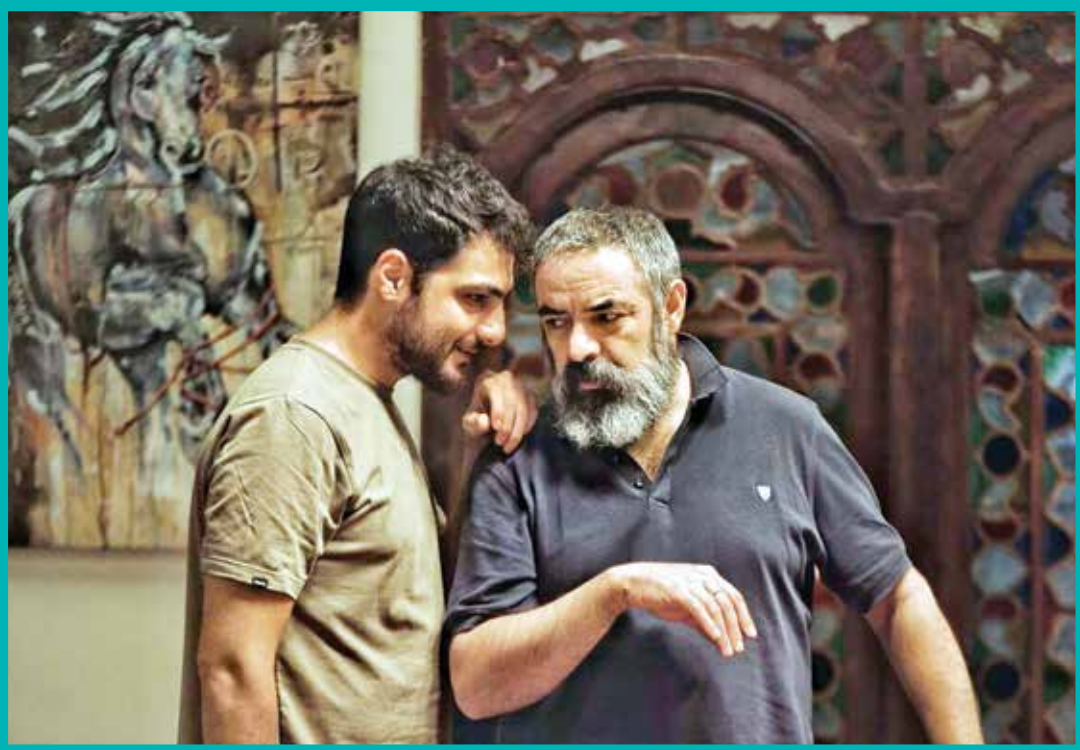

کدام فیلمساز از جایزه حرفه‌ای

بدش می‌آید؟

احمد محمد اسماعیلی
گروه فرهنگ و هنر

فیلم «استاد» اولین تجربه کارگردانی فیلم بلند سید عماد حسینی و یکی از شش فیلم خصوصی است که به چهل و یکمین جشنواره فیلم فجر راه یافته است. نام عماد حسینی که پیش از این تجربه کارگردانی در فیلم‌های کوتاه متعددی را داشته است، با فیلم ۹ دقیقه‌ای «تهران، خانی‌آباد، ۱۳۶۶» بر سر زبان‌ها افتاد؛ فیلمی که تلاش کرد لحظاتی از زندگی مردم در محله خانی‌آباد تهران در زمان جنگ را به تصویر بکشد و در جشنواره‌های مختلفی چون سینمای پنهان نیویورک، اکشن آن فیلم کالیفرنیا، جشنواره فیلم ایرانیان لندن، جشنواره آنکارا، جشن سینمای ایران، جشنواره فیلم کوتاه تهران، جشنواره فیلم‌های بی‌کلام و... به نمایش در آمد و جایزه کسب کرد. حسینی در این فیلم که با همکاری پیام لاریان انجام شده است، تلاش کرد یک موضوع ملتهب اجتماعی را در معرض دید عموم قرار دهد. درباره این فیلم با او گفت‌وگویی انجام دادیم که نظر شما خوانندگان گرامی را به آن جلب می‌کنیم:

نکردیم همه چیز را در یک چارچوب ببندیم. فکر می‌کنم مخاطبان بعد از پایان فیلم بازم دربارۀ این موضوعات فکر خواهند کرد.

[۱] چقدر به سیمرغ و جایزه فکر می‌کنید و اگر جایزه بگیرد فکر می‌کنید مسیر را برای فیلم‌سازی آسان می‌کند یا سخت‌تر.

درباره گرفتن جایزه یا سیمرغ باید بگویم که من اصولاً به آن فکر نمی‌کنم و موضوع اصلی و دغدغه فکری من نیست. در طول تاریخ سینما هم شاهد بودیم در موارد متعدد چند کارگردان بزرگ، هیچ‌وقت جایزه اسکار نگرفتند ولی جزو فیلمسازان مهم تاریخ سینما بوده‌اند و نام‌شان همیشه باقی مانده است.

ولی دروغ چرا، کدام کارگردان یا فیلمساز از گرفتن جایزه بدش می‌آید؟ طبیعی است که من هم خوشحال خواهم شد. تجربه هم نشان داده که گرفتن جایزه سیمرغ در کشور ما، در ادامه راه سینما بسیار موثر است و راه را برای ادامه کارهای بعدی هموارتر می‌کند.

[۲] احساس می‌کنید فیلم شما با فضای کلی جشنواره چه نسبتی دارد و قرار است چه نگاه تازه ساختاری را به مخاطب ارائه کند؟

من نمی‌دانم جشنواره امسال در چه سطحی است، چون هنوز فیلم‌ها را ندیده‌ام و نمی‌توانم بگویم که نسبت فیلم من با سایر فیلم‌ها چه خواهد بود ولی چون فیلم‌های سال‌های گذشته سینمای ایران را دیده‌ام، مدل کارگردانی و دکوپاژی که در فیلم من شاهد خواهید بود جزو شیوه‌های کمتر استفاده شده و مهجور در سینمای ایران است. در سینمای دنیا و سینمای تجربی و آوانگارد این مدل شناخت ولی در کشور کارگردان‌ها کمتر سراغ این مدل رفتند.

میزانسن‌ها قدری طولانی‌تر و پیچیده‌تر از عرف رایج در سینمای ایران برای دکوپاژ لحظه به لحظه کار از قبل برنامه‌ریزی شده و به‌صورت دقیق از قبل فکر شده و حتی در نرم‌افزارهای رایج برای ثبت دکوپاژ، تمام نماهای کار از قبل طراحی شده بود و ما روزی که سرکار رفیقیم از شروع تمرینات لحظه به لحظه، این دکوپاژها را در صحنه واقعی تمرین کردیم و باگ‌هایش را درآوردیم. اصلاحات روی آن انجام دادیم و روزی که شروع به ضبط کردیم، نماهای کار از قبل طراحی شده بود و می‌دانستیم کاملاً چه می‌خواهیم و بازیگرها هم با آن همراه شده بودند. در حین تمرین خوانسته‌های بازیگران نیز با این مدل کارگردانی در هم آمیخته شد و به یک ترکیب متعادل و مناسب رسید. امیدوارم به هر حال مخاطبان این را یک تجربه جدید تلقی کنند و با آن همراه شوند. امیدوارم بتوانم در کارهای بعدی این مدل از سینما را به شکل کامل‌تر و پخته‌تر ارائه کنم.

[۳] فیلم شما نگاهی به موضوع مهاجرت دارد که یکی از معضلات امروز جامعه است، شما در پی تبیین چه دیدگاهی باین پدیده در کشور هستید؟

باید بگویم من کارم تبیین یا سیاست‌گذاری نیست. کار من به‌عنوان یک هنرمند بازنمایی است و جایگاه هنر را هم بسیار بالاتر از سیاست می‌دانم. مهم‌ترین کارم به‌عنوان هنرمند، بازنمایی دقیق و چند جانبه از موضوعاتی است که برای سوزهای کار انتخاب می‌کنم. امیدوارم این کار هم راهگشا برای مسئولان باشد که تصمیم گیر هستند و هم مردمی که باید درباره زندگی‌شان تصمیم بگیرند. امیدوارم وادارشان کند بیشتر تامل کنند تا راه‌های درست‌تری را انتخاب کنند.

واقعاً برای ما راهگشا بود. از طرف دیگر در مرحله تدوین نیز ایشان نظارت دقیق و ریزبینانه‌ای روی تدوین داشتند و به نوعی کار ما را ایشان به پایان رساندند. با حضور ایشان واقعا در مرحله تدوین هم شاهد یک جهش بودیم. یکی از ویژگی‌های آقای افخمی این بود علاوه بر این که توصیه‌های بسیار درخشانی در حین ساخت کار داشت هیچ‌وقت نظرشان را به کارگردان تحمیل نمی‌کرد و به‌عنوان یک تهیه‌کننده حرفه‌ای مشورت و اجازه می‌داد که من تصمیم بگیرم.

این یکی از ویژگی‌های درخشان ایشان بود و خدا را شکر کار ما با ایشان به سرانجام رسید. همکاری با ایشان برای من یک افتخار بزرگ بود.

[۴] با توجه به این که فیلم‌هایی که در جشنواره هستند اولویت اکران امسالند فکر می‌کنید چقدر فیلم شما ظرفیت جذب مخاطب دارد؟

فکر می‌کنم از لحاظ اقبال در اکران عمومی فیلم موقعیت بسیار خوبی دارد. فیلم یک موضوع ملتهب اجتماعی دارد که در یکی دو سال اخیر به شکل جدی مطالبه بخش زیادی از زنان کشور بوده و به نظرم یک موضوع بسیار داغ است. در عین حال به نظرم شاید با یک واسطه با موضوع ناآرامی‌هایی که اخیراً در کشور شاهد بودیم هم ارتباط پیدا کند و اصولاً آن موضوع ملتهب اجتماعی در چند سال اخیر را هم با این موضوع ناآرامی‌های اخیر مرتبط می‌دانم. فیلم سعی دارد یک نگاه چندجانبه با این موضوعات داشته باشد. بنابراین فکر می‌کنم این برای مردم جذاب خواهد بود که از زاویه دید تعدادی از اهالی فرهنگ و هنر با این موضوع دست به گریبان می‌شوند. نکته مهم‌تر آن که ما سعی

که لاف‌لافتا دو تا از بهترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران را ساخته و جزو پر فروش‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران هستند، وارد کار ما شدند. ایشان علاوه بر وظیفه تهیه‌کنندگی که به بهترین شکل انجام دادند راهنمایی‌های‌شان در کارگردانی اثر

کند و ... حالا وقتی در مواجهه با یک فیلم اولی قرار می‌گیرند این باجگیری شکل خیلی ظالمانه‌تری پیدا می‌کند اما بنا نداشتیم تسلیم شویم و تسلیم هم نشدیم. خوشبختانه حضور آقای افخمی کار را نجات داد. یک کارگردان بی‌تغییر در سینمای ایران

[۵] اگر بخواهید فیلم خودتان را در چند جمله بیان کنید و برای مخاطب کنجکاری ایجاد کند، چه می‌گویید؟

فیلم من درباره معضلی است که زنان تمام دنیا با آن دست به گریباندن و آن مواجهه با افرادی است که در هر موقعیت و هر جایگاهی سعی می‌کنند از قدرت‌شان برای غلبه بر آنها سوء استفاده کنند.

[۶] چه دغدغه‌ای از ساخت این فیلم داشتید و چرا سراغ چنین مضمونی رفتید؟

در درجه اول برای من قصه بیش از هر چیز اهمیت دارد. می‌خواستم یک قصه جذاب تعریف کنم. دوم آن‌که من عضو هیأت علمی دانشگاه هستم و طبیعتاً رابطه بین استاد و دانشجو همیشه یکی از مسائل پرچالش و جزو دغدغه‌های اصلی من به حساب می‌آمده است. بنابراین وقتی دیدم جامعه ما در حال گفت‌وگو درباره اتفاقاتی است که در چند سال اخیر رخ داده و دغدغه منداست؛ با پیام‌لاریان برای نوشتن یک فیلمنامه خوب مشورت کردم. احساس کردم این موضوع با توجه به اهمیتی که در سطح جامعه دارد و از دیگر سو بازخوردهایی که اهالی فرهنگ و هنر نسبت به این‌گونه موضوعات نشان داده بودند یک قصه جذاب از آب دربیاید. امیدواریم نتایج اخلاقی‌تربیتی برای مخاطب داشته باشد.

[۷] چقدر ساخت فیلم زمان برد و چه چالش‌ها و سختی‌هایی برای ساخت فیلم داشتید؟

طبیعتاً می‌دانید که ساختن فیلم در سینمای ضعیفی مثل سینمای ایران که مهم‌ترین مسأله‌اش تأمین سرمایه‌کار است، سخت است و برای فیلم اولی، این سختی دوچندان می‌شود. این فیلم